

Formarea competenței de comunicare în limba franceză în învățarea online prin utilizarea eficientă a secvențelor video

Training in French communication skills in online learning through the efficient use of video sequences

STANCIU Florentina

Colegiul Național „Ferdinand I”

STANCIU Florentina

National College „Ferdinand I”

E-mail: florentina.stanciu10@gmail.com

ORCID iD: 0000-0002-1823-3721

DOI: [10.46728/c.18-06-2021.p146-150](https://doi.org/10.46728/c.18-06-2021.p146-150)

CZU: 37.016:004:811.133.1

Rezumat: *Ultimele decenii, caracterizate de schimbări în relațiile transnaționale, de creșterea Uniunii Europene și de nevoia tot mai mare de comunicare în lumea globalizată, au condus la o reconsiderare a practicilor, metodologiilor și materialelor utilizate în predarea limbilor, inclusiv în predarea limbii franceze ca limbă străină. Învățarea online completează învățarea clasică propunând informații accesibile, care pot fi accesate oricând prin intermediul platformelor electronice. Învățarea online de calitate presupune o proiectare a instruirii online, o predare online și învățarea online propriu-zisă. Folosirea conținuturilor multimedia în demersul didactic constituie un avantaj în formarea competenței de comunicare în limba franceză a elevilor, datorită imaginilor, în general și a secvențelor video, în particular, care eficientizează învățarea. Interacțiunea și comunicarea facilitează predarea-învățarea-evaluarea iar documentele autentice -secvențele video îl confruntă pe cel ce învață cu situații care îi permit să-și îmbunătățească competențele de înțelegere și exprimare orală/ scrisă și să-și dezvolte competențele interculturale.*

Cuvinte-cheie: *învățare online, conținuturi multimedia, competențe de comunicare, exprimare orală, secvențe video, înțelegere orală, competențe interculturale.*

Abstract: *The last decades, characterized by changes in the transnational relationships, by the growth of the European Union and the increasing need to communicate in the globalized world, lead to a reevaluation of the practices, methodologies and materials used in teaching languages, especially in teaching French as a foreign language. Online learning completes the classical learning suggesting accessible information which can be accessed anytime through electronic platforms. Qualitative online learning involves planning online learning, online teaching and online learning its-self. Using multimedia contents in teaching constitutes an advantage in shaping the communicative competence of the students in French as a result of the pictures in general and particularly of the videos, which make learning efficient. Interaction and communication facilitate the learning-teaching-evaluation process and the authentic materials – the videos expose the learner to situations which enable them to improve the comprehension competences, the written and oral communication and the development of intercultural competences.*

Key-words: *online learning, multimedia contents, communicative competences, oral communication, videos, oral comprehension, intercultural competences.*

Introducere

Orice act de comunicare este dictat de un anumit scop, ceea ce înseamnă că atunci când vorbim realizăm de fapt un act de limbaj, care produce relații active între participanți, cu alte cuvinte, conversații. Elevii, obișnuiți cu metodele clasice, participă activ, manifestă interes și curiozitate dacă ora de limba franceză este realizată într-o manieră mult mai atractivă, prin accesarea platformelor și resurselor educaționale și utilizarea secvențelor video.

Competența de comunicare nu reprezintă doar bagajul de cunoștințe, deținut de un vorbitor, dar și capacitatea de a valorifica toate aceste cunoștințe în procesul comunicării. Este vorba de o valorificare a elementelor limbii și aces capacitate a vorbitorului de a le face funcționale în procesul comunicării.

Pentru învățarea clasică precum și pentru învățarea online, orice act de comunicare este dictat de un anumit scop, ceea ce înseamnă că atunci când vorbim, facem de fapt un act al limbajului, care dă naștere unor relații active între participanți, adică unor conversații. Interacțiunea și comunicarea facilitează predarea, iar diferitele strategii și metode utilizate ameliorează conversația în ora de limba franceză oferind posibilitatea desfășurării unor multiple activități didactice. Documentele autentice -secvențele video facilitează scufundarea într-un mediu francofon, oferind conținut autentic de învățare și permițând elevilor să lucreze asupra aspectelor lingvistice și pragmatice ale limbajului precum și asupra dimensiunii sociale a comunicării.

Competența de comunicare – competență-cheie

Predarea/învățarea limbii franceze presupune însușirea codului lingvistic în vederea comunicării în limba țintă, cu tot ce înseamnă cunoașterea sensurilor cuvintelor, expresiilor și comportamentul lingvistic al locutorului în situațiile de comunicare la care participă și în care acestea sunt vehiculate. Competența de comunicare reprezintă deci totalitatea tuturor resurselor manifestate de factorii implicați în interacțiune.

Competența ca un concept cheie poate fi definită ca un rezultat al prelucrării complete a unei situații într-un anumit context de către o persoană sau mai multe persoane. [1, p. 77].

În limba franceză, competența de comunicare se formează și se exersează în situații concrete de comunicare, adaptând elevul la o realitate a limbajului, care trece prin toate dimensiunile sale socioculturale și pragmatice.

După cum menționează Ph. Jonnaert, competența poate fi definită printr-un context, printr-o persoană sau mai multe persoane, un context situațional, o serie de experiențe trăite de o persoană sau mai multe persoane; acțiunile întreprinse de persoana respectivă, resursele folosite pentru dezvoltarea competenței, rezultatele obținute și toate modificările observate în timpul desfășurării acelei situație pentru persoana respectivă. [2, p. 78].

Învățarea limbii într-un context comunicativ se referă în primul rând la ascultarea și observarea vorbitorilor nativi de limbă franceză, apoi la conversația naturală, cu preluarea replicii, considerată o universalie a limbajului uman, o covariație sistematică a structurii lingvistice și a structurii sociale, pe care cercetătorul J.A. Bright le numește situații de vorbire din cadrul comunităților comunicaționale.

Formarea competenței de comunicare în limba franceză devine un scop strategic, din perspectivă pedagogică, fiind susținut la nivel de politică europeană a educației prin Cadrul European Comun de referință pentru Limbi, care „a determinat schimbări majore în predarea, învățarea și evaluarea limbilor moderne”, promovând „orientarea către aspectele funcționale ale limbii”.

Dintre cele 8 competențe-cheie, prima se referă la competența în limba maternă, iar a doua la competența în limbi străine. [3, p. 5]

Conform Cadrului Comun European de referință pentru Limbi competența de comunicare lingvistică se definește ca fiind relația dintre cele trei componente specifice: componenta

lingvistică, componenta sociolingvistică și componenta pragmatică, elementele lor fundamentale reprezentând o sinteză între cunoștințe, aptitudini și deprinderi.

Competențele reprezintă toate cunoștințele, deprinderile și caracteristicile unei persoane care îi permit să îndeplinească anumite acțiuni. Competențele generale care nu sunt proprii limbii sunt solicitate de diverse activități, fiind incluse aici și activitățile comunicative. Competența de comunicare lingvistică permite unei persoane să acționeze prin folosind mijloacele lingvistice. Contextul indică mulțimea de evenimente dar și parametrii necesari desfășurării situației (care pot fi proprii persoanei, și atunci este vorba de parametri interni sau pot fi parametri externi, în care sunt admise actele comunicative). Activitățile comunicative presupun un exercițiu al competenței de comunicare lingvistică într-un anumit domeniu, adică receptarea / producerea unui text având ca scop îndeplinirea unei sarcini.

Procesul comunicativ face referire la toată succesiunea de evenimente implicate în receptarea / producerea textelor orale și scrise. [4, p 15]

Ca o concluzie, competența de comunicare lingvistică a utilizatorului este observabilă în realizarea activităților comunicative variate, care implică receptarea, producerea, interacțiunea, realizate fie în formă orală, fie în forma scrisă, fie în ambele forme.

Competența de comunicare și documentele autentice-secvențele video

Competența de comunicare are nu numai o componentă practică, ci și o componentă formală, care implică tot ceea ce ține de caracteristicile elevilor. Metoda conversației este dificil de aplicat în situații reale, la ora de limba franceză, din motive diferite care țin poate de timiditatea elevilor, inhibarea lor, de existența unui bagaj de cunoștințe, acumulate mai mult sau mai puțin sistematic. Cu atât mai dificilă este aplicarea acestei metode în învățarea online, bariere care țin mai mult de factorii materiali, fizici, organizaționali și de context decât de înțelegere. În acest scop, elevii trebuie ajutați, obligați chiar să utilizeze în mod constant cunoștințele lingvistice achiziționate anterior pentru a-și dezvolta abilitățile de exprimare (libere sau direcționate).

Sincronizarea este acel factor care determină eficiența comunicării în mediul online (deși există și posibilitatea ca activitatea didactică să nu aibă succes dacă elevii lucrează cu un exemplu nou, aproape necunoscut. [5, p.133].

În toate etapele procesului de predare-învățare-evaluare (prezentarea, fixarea, consolidarea și recapitularea, evaluarea elementelor de conținut: fonetică, vocabular, gramatică), conversația este cea mai importantă și cea mai utilizată metodă. Astfel, folosind tehnici și strategii de tipul discuțiilor, exercițiilor-repetiție, exercițiilor de recunoaștere, exercițiilor-ecou, micro-dialogurilor, descrierilor, profesorul va oferi elevilor posibilitatea de a fi spontani, chiar autonomi în conversație, prin abordarea unor subiecte legate de universul personal, mediul înconjurător, etc.

Activitățile comunicative sunt indispensabile pentru orice activitate interactivă, a cărei finalitate este atât de a informa, cât mai ales de a modifica atitudini și mentalități la nivelul receptorului, de a-l provoca pe emițător să reacționeze și să facă schimburi de rol cu receptorul.

Documentele autentice audiovizuale utilizate în ora de limba franceză au rolul de a dezvolta aceste competențe, datorită faptului că suscită interesul elevilor, care se implică și participă, după cum spune și Evelyne Bérard. Astfel, tot ceea ce este predat prin aceste mijloace este achiziționat de elev, urmărind un principiu natural de la simplu la complex. Profesorul este cel care dirijează demersul didactic, dozând timpul, reconsiderând o problemă de gramatică din punct de vedere al progresului didactic. [6, p 43]

Un elev «poate fi motivat pozitiv dacă există schimburi reale. Utilizarea documentelor autentice ar fi, prin urmare, justificată din punct de vedere al motivației». Un al doilea motiv pentru care se pot utiliza documentele autentice la clasă este faptul că declanșează autonomia de învățare a elevului. Evelyne Bérard explică acest lucru prin faptul că, astfel, elevul poate reutiliza strategiile folosite la oră și în afara sălii de clasă, în situații cotidiene.

În lucrarea „Education à l’image et aux médias” René La Borderie [7, p.72] este convins că „școala poate și trebuie să joace acest rol de educator, vizavi de imaginile mediatice. Ea trebuie să-i ajute pe elevi să iasă din starea lor pasivă și să-îi ajute să stăpânească receptarea”. Educația înseamnă inter- trans- disciplinaritate și prin imagini se dorește o depășire a stadiului de transmitere activă a unor cunoștințe și transformarea în dobândirea de competențe transversale.

Profesorul poate propune el însuși în cadrul activităților didactice documente autentice sau poate solicita din partea elevilor astfel de documente, pe diverse teme de studiu, cu accent pe abilitățile și competențele de cercetare și documentare. Cu ajutorul secvențelor video elevii sunt plasați într-un spațiu francez/francofon, cu conținut autentic de învățare, care le va permite exersarea aspectelor lingvistice și pragmatice ale limbajului și a dimensiunii sociale a comunicării. Elevul va regăsi elemente de civilizație contemporană, va dobândi competențe socioculturale și interculturale, utile în situații reale și își va îmbogăți vocabularul cu termeni din câmpul lexical aferent domeniului din care face parte documentul. Va identifica sunete, accente, va repera cuvinte-cheie, va înțelege, va decodifica mesaje, va descifra termeni, va citi, va interpreta informații și va utiliza în situații de comunicare lexicul și regulile gramaticale.

Documentul autentic-secvența video în situații de învățare

Prin folosirea unui document autentic-secvențe video într-o oră de limbă franceză, demersul profesorului are în vedere natura lingvistică și gestică a mesajului, dimensiunea interacțională în învățarea unei limbi străine, așa cum subliniază și T. Lancien. Secvența video favorizează cel mai bine învățarea limbii franceze, deoarece reprezintă un tot în care interacționează texte, sunete și imagini. T. Lancien. [8, p.25]. I se oferă elevului posibilitatea de a recurge la toate semnele interacțiunii verbale, limbaj non verbal și paraverbal. Astfel, comunicarea lingvistică este de fapt concepută ca un tot, ca un raport superior din punct de vedere al achiziției, care oferă o pluralitate de demersuri operaționale profesorului în munca sa în clasă.

Orice document autentic-secvență video poate fi exploatat din punct de vedere pedagogic, luând în considerare gradul de dificultate lingvistică a acestuia, nivelul de competență lingvistică al clasei (nivel CECRL A1, A2, B1, B2), dar și complexitatea sarcinilor care se cer a fi rezolvate de către elevi în timpul vizionării secvenței, cum ar fi competența de înțelegere/ producere mesaje orale, competența de înțelegere mesaje scrise, activitățile de îmbogățire a lexicului, de descoperire a regulilor gramaticale, de abordarea unor noțiuni de cultură și civilizație sau de folosire a achizițiilor anterioare pentru realizarea unui proiect de către elevi .

Elevii își vor focaliza atenția către un document autentic care începe să fie din ce în ce mai folosit și care este mult mai atractiv, fiind implicați în tot felul de activități inovatoare care presupun analiza unor situații (decoruri, aspect fizic), limbajului paraverbal și nonverbal. Elevii pot efectua analiza sintagmatică a întregului enunț și să-și însușească sensul la nivel contextual, lexical, gramatical și fonologic, toate acestea într-o situație de învățare.

Documentele autentice-secvențele video care pot fi folosite pentru dezvoltarea competenței de comunicare a elevilor în ora de limba franceză sunt: secvențe din filme fie filmul integral, un interviu cu o personalitate publică, un extras dintr-o emisiune televizată, desene animate, câteva pasaje dintr-un jurnal televizat, reportaje despre viața cotidiană, culturală, socială, documentare, clipuri video, etc.

Învățarea online a fost perioadă plină de provocări la nivelul formării competențelor de comunicare în limba franceză și la nivelul organizării demersului didactic, care nu a mai respectat scenariul clasic al predării/ învățării/ evaluării, la nivelul ameliorării competențelor digitale, al achiziționării altor abilități de a utiliza alte platforme de învățare, alte resurse, de pe diverse dispozitive.

Prin intermediul platformei Google Meet am colaborat cu elevii mei, accesând resursele oferite de TV5monde apprendre și făcând apel și la prezentările în power point realizate de ei.

Am folosit Quiz pentru verificarea tuturor cunoștințelor (de gramatică, lexicale, culturale), Book Creator (pentru realizarea unor cărți în limba franceză), Padlet (pentru crearea de aviziere virtuale colaborative, precum și mici instrucțiuni de adăugare a unui text și a unei imagini (cu săgeți la poze de ecran, pentru exprimarea unei păreri personale), aplicațiile Bubbl (<https://bubbl.us/>), Mentimeter (www.menti.com), MindMup (<https://www.mindmup.com/>) (pentru a realiza hărți conceptuale despre anotimpurile preferate, actori, francofonie, monumente).

Concluzii

Competența de comunicare reprezintă o suită de abilități personale: a ști; a ști să faci; a ști să fii; a ști să devii; competența de comunicare este un rezultat egal al științei și artei (măiestriei), neexistând un mod ideal de comunicare [9, p. 89]. Competența de comunicare presupune o stăpânire de către elevi a competenței lingvistice (componenta fonologică, ortografică, lexicală, gramaticală, semantică) a competenței sociolingvistice și a competenței pragmatice (componenta discursivă și funcțională).

Achiziția limbii franceze impune desfășurarea unor activități multiple și diverse, fiind un proces complex și multidimensional, în care documentele autentice sunt reinvestite cu o dimensiune pedagogică, care declanșează interacțiuni și favorizează construirea unor competențe interculturale și cognitive. Suporturile video utilizate în învățarea online precum secvențe din filme documentare, din reportaje, din jurnal televizat, din interviu, reprezintă tot atâtea mijloace care didactizează informațiile, îmbogățind și înnoind conținuturile orei de limbă franceză. Într-un spațiu de activitate interactivă se regăsesc dimensiunea tehnologică, dimensiunea organizațională, dimensiunea didactică și cea pedagogică, cu o diversitate de dinamici de acțiune- interacțiune, articulate într-o manieră variabilă în raport cu achizițiile.

BIBLIOGRAFIE

1. JONNAERT Ph, ETTAYEBI M, DEFISE R., *Curriculum și competențe: un cadru operațional*, traducere din franceză Iulia Mateiu, Cluj-Napoca, Ed. ASCR, 2010, p.125, ISBN 978-973-7973-98-6].
2. JONNAERT Ph, ETTAYEBI M, DEFISE R., *Curriculum și competențe: un cadru operațional*, traducere din franceză Iulia Mateiu, Cluj-Napoca, Ed. ASCR, 2010, 125 p. p.78 ISBN 978-973-7973-98-6].
3. Recomandarea 2006/962/CE privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții
4. Cadru European Comun de Referință pentru Limbi: învățare, predare, evaluare, pag 15
5. PÂNIȘOARĂ I. O., *Comunicarea eficientă*, Iași, Ed. Polirom, 2015, 478p... p.133 ISBN (10) 973-46-0313-2
6. BERARD, E., *L'Approche communicative – Théories et pratiques*, CLE International, Paris, 1991, p 43 din 129 pag ISSN 2-19-033352-0)
7. LA BORDERIE, R., *Education à l'image et aux médias*, în Repères Pédagogiques, Nathan Pédagogie, 1996 p.72. ISBN-10 : 2091777803
8. LANCIEN, T., *Le multimédia et FLE*, în Colection Didactique des langues étrangères, Paris, CLE International, 1998, p.25, 127 p ISBN 2-09-033329-4
9. CALLO, T., *Educația comunicării globale*, Chișinău, Ed. Litera, 2003 p. 89, 147 p ISBN 9975745598